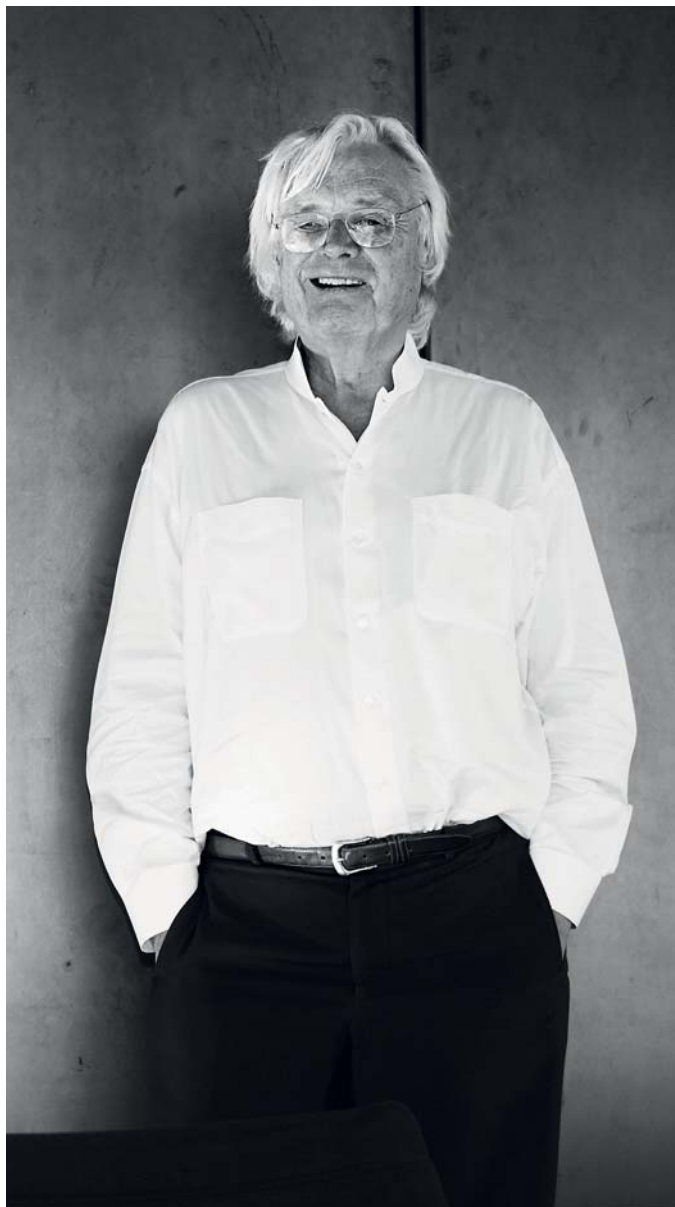

NAV VIEGLI SEV NOTICĒT

Meinhard von Gerkāns

arhitektūras jomā pārstāv tos lielos vārdus, kas dzimuši Latvijā, taču profesionālo papildījumu un atzinību guvuši pasaulē (mākslā tāds ir Marks Rotko, filozofijā Jesaja Berlins, skatuves mākslā Mihails Barišņikovs). Gerkāns, kuru dēvē par lidostu, sporta stadionu un dzelzceļa staciju arhitektu, Rīgā ir atgriezies ar izstādi Svētā Pētera baznīcā – tajā pašā ēkā, kurā viņš pirms 80 gadiem tika kristīts.

FAKTI

- Prof. Dr. h. c. mult. Dipl.-Ing. arhitekts Meinhard von Gerkāns (Meinhard von Gerkan).
- Dzimis 1935. gadā Rīgā. Par bērnības laiku Latvijā ir saglabājušas tikai dažas fotogrāfijas un pāris spilgtu atmiņu.
- Pirms Otrā pasaules kara Gerkānu ģimene repatriējās uz Vāciju. Tēvs kara laikā gāja bojā, bet māte nomira pēc kara. Meinhard uzauga kā audžubērns kāda Hamburgas mācītāja ģimenē.
- Pēc vakara maiņas ģimnāzijas beigšanas 1955. gadā studējis fiziku un tieslietas, ko tagad sauc par jaunības kļūdām.
- 1964. gadā absolvējis Braunšveigas Tehnisko augstskolu ar arhitekta diplomu. Studiju laikā iepazinies ar ilggadējo biroja partneri Folkvinu Margu. Abi pēc augstskolas beigšanas 1965. gadā nodibināja biroju gmp, ko atšifrē kā Architekten von Gerkan, Marg und Partner.
- Pavisam jaunais birojs 1965. gadā uzvarēja konkursā par Berlīnes Tēgela lidostas projektu. Atverot aploksnī un uzzinot, ka uzvarētājiem tikko palikuši 30 gadi, konkursa Žūrija bija no sirds pārsteigta. Lidosta pēc gmp projekta tika uzcelta, un tā joprojām tiek uzskatīta par vienu no Gerkāna labākajiem projektiem un par vienu no ergonomiskākajām lidostām pasaulē.
- Biroja gmp darbu sarakstā ir daudz arī citu lidostu projektu, piemēram, Štutgartes lidostas termināli, Hamburgas lidosta, un viens no jaunākajiem darbiem ir Berlīnes Brandenburgas Villija Branta (BER) lidosta, kuras celšanu gan pavadīja daudzi skandāli – plānotā budžeta pārsniegšana, atklāšanas termiņa daudzkārtēja pārceļšana un strīds ar inženierkomunikāciju nodrošinātājiem.
- Viens no slavenākajiem Gerkāna projektiem ir Berlīnes galvenās

dzelzceļa stacijas komplekss. Joprojām, gandrīz 10 gadu pēc stacijas uzcelšanas, daudzi atceras arhitekta uzstājību, lai projekts tiktu īstenots tieši tāds, kādu Gerkāns iecerējis. Diskusijas un apvainojumi ar krāšņiem epitetiem starp arhitektu un dzelzceļa vadību, Berlīnes mēru un pat pašu Merkeli, tiesu darbi, uzvara pirmajā instancē un vēlāk izlīgums ar pasūtītāju, panākot Gerkāna prasību izpildi, – tāds bija Berlīnes galvenās dzelzceļa stacijas ēkas ceļš.

Meinhard von Gerkāns kopā ar vecākiem.

- gmp bija viens no pirmajiem vācu arhitektu birojiem, kas sāka aktīvi strādāt Āzijas tirgū, un joprojām liela daļa klientu mīt šajās straujas attīstības valstīs. Projektu vēriens, kuru vecajā pasaulē mūsdienās nesastapt, – Gerkāns ir radījis jaunas pilsētas, operas namus, iepirkšanās centrus un pat parlamentu ēkas.
- Kopš 1972. gada arhitektūras pasniedzējs, Eiropas un Āzijas augstskolu goda profesors, zinātņu akadēmiju goda loceklis.
- Gerkāna dzīves kontā ir arī divas laulības un seši bērni, ar kuriem kopā pērn arhitekts atzīmēja 80. dzimšanas dienu brīvdienā mājā pie Baltijas jūras Vācijas krastā.
- Latvijā ir tapuši vairāki Gerkāna projekti, sadarbojoties ar Latvijas arhitektu biroju Vincents Arhitektūra. No tiem zināmākie ir Krasovicku ģimenes rezidence un villa Guna Jūrmalā, kā arī Citadeles bankas ēka Rīgā.

Izdevniecības Jovis izdevums divos sējumos par Gerkāna dzīvi un darbiem.

Izstādi Domu līnijas.
Meinhards fon
Gerkāns. 50 arhitek-
tūras gadi skicēs un
zīmējumos var apskatīt
Sv. Pētera baznīcā līdz
31. janvārim.

Dayuan starptautiskais centrs Ķīnas rietumu pilsēta Čendu ar ēkām birojiem un dzīvokļiem. Projekts uzvarēja konkursā 2009. gadā, bet tā celtniecība tika pabeigta 2015. gada sākumā.

• Ir izdotas vairākas grāmatas, kurās apkopoti biroja gmp darbi. Viens no jaunākajiem ir izdevums divos sējumos – vienā autorizēts Gerkāna dzīves gājums, bet otrā – 50 gados paveiktā uzskaitījums.

← 80 gadu jubilejai par godu tika izveidota izstāde Domu līnijas. Meinhards fon Gerkāns. 50 arhitektūras gadi skicēs un zīmējumos, kas vispirms bija apskatāma Hamburgā, bet tagad Rīgā.

Meinhards fon Gerkāns ir metru deviņdesmit garš vīrs ar pilnībā sirmiemi matiem, kuri baltumā varētu sacensties ar Karla Lāgerfelda slaveno astiti. Matus fotosesijās parasti cenšoties savaldīt asistenti un stilisti, bet rezultātā uz galvas esot vēl lielāks haoss. Tāda jauneklīga nepakļaušanās arī 80 gadu vecumā.

Runā, ka jūsu vācu valodā joprojām saglabāties baltieša akcents?

No tā neesmu ticis vaļā. Gandrīz ikviens vācietis, kuru satieku pirmo reizi, min, ka noteikti nāku no šīs Eiropas daļas. Joprojām es izrunājot burtu r, kā to agrāk esot darijuši Rīgas vācieši. Bet ar manām saknēm viss nav tik vienkārši – tēvs ir dzimis Maskavā, bet mēs ar mammu abi Rīgā. Līdz repatriācijai pirms Otrā pasaules kara mūsu ģimenei nebija nekādu tiešu sakaru ar Vāciju. Nepiedzimu turīgā ģimenē, kas daudz ceļotu. Vasaras pavadījām tepat Jūrmalā, irējot namiņu.

Tagad diezgan kritiski vērtējat Rīgas mūsdienu arhitektūru.

Pēc tam, kad Latviju atstāju kopā ar ģimeni 1939. gadā, Rīgā nebija bijis daudzus gadu desmitus. Kad te atgriezos pirmo reizi, pilsētu nepazinu. Nevarēju atrast bērnībā tik zināmās ielas un namus. Pilsēta bija ļoti mainījusies. Saprota, ka Rīgas pašvaldības vadītāji un arhitekti ir meklējuši dažādus sava laika arhitektūras ceļus, taču bieži vien šo meklējumu rezultāts ir šausmīgas ēkas. Man ļoti nepatīk tās augstceltnes Pārdaugavā. Tās ir kā paši to arhitekti ar vaļējām bikšupriekšām, cenzdames iztaisīties un izrādīties, cik vien var. Tās tik ļoti vēlas pierādīt savu svarīgumu un izpelnīties apbrīnu. Manuprāt, vajadzētu atgriezties pie Rīgas pilsētvides kultūras pamata. Tas ir daudz vērtīgāks nekā šīs augstceltnes.

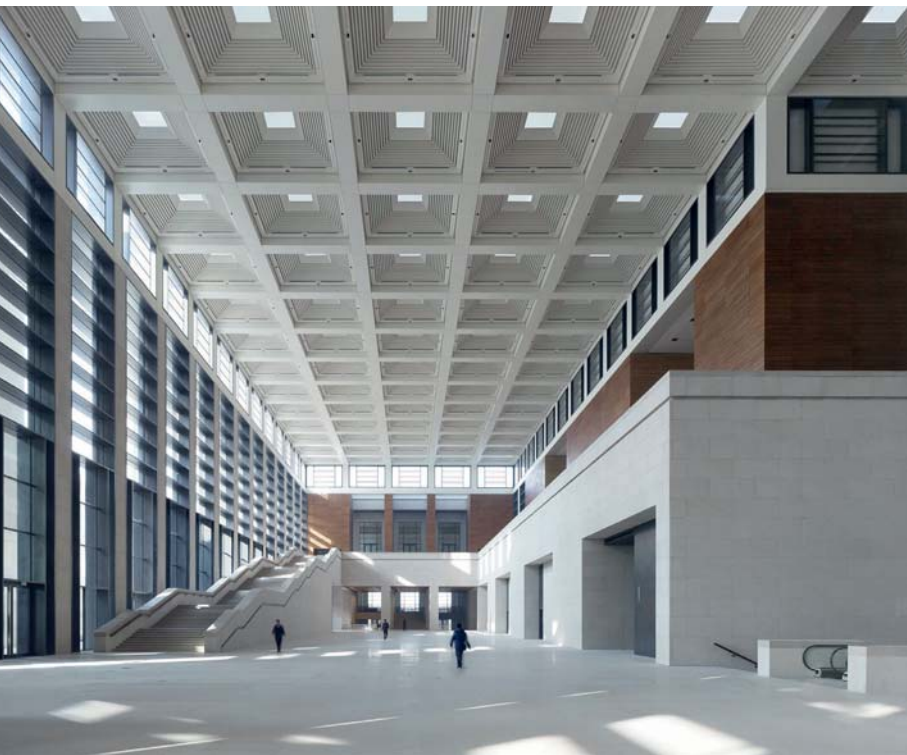
Bet Latvijas Nacionālās bibliotēkas ēka?

Pirms dažām nedēļām to rūpīgi apskatīju. Mans secinājums – tā ir forša ēka, īpaši, ja ņem vērā, ka bibliotēkas arhitektoniskais tēls radīts pirms vairāk nekā 20 gadiem. Ēkai ir ļoti spilgta personība, kas ir saglabājusies par spīti ilgajai būvniecībai un visām pārmaiņām. Tā ir kā Rīgas piemineklis, ko var redzēt no gandrīz jebkuras pilsētas vietas. Vienīgā skumjā lieta, ka bibliotēkas celšana bija tik gara, ka arhitektūrā ietvertā metafora simbolizē nevis Rīgu tagad, bet gan pirms 20 gadiem. Taču tas nu ir jāpieņem.

Bet debesskrāpji nav jūsu mīļākā arhitektūra?

Mana attieksme ir divējāda. Racionāli spriežot, skaidri zinu, ka būvēt debesskrāpjus nav saimnieciski izdevīgi – tas nav ekoloģiski un ir pilnīgi pretēji pieņemumam, ka jo augstāka ēka, jo lielāka peļņa tās īpašniekam. Taču ir arī emocionālā puse – debesskrāpju augšējos stāvos var piedzīvot līdzīgas sajūtas, kā esot kalnos. Mēs gribam uzkāpt virsotnē, lai tiktu pie plašāka horizonta un uz apkārtni paraudzītos no augšas. Nevienu negribas palikt ielejā, kura ierobežo skatu. Pats gan nekad neesmu ilgošos dzīvojis debesskrāpī. Tik vien kā nakšņojis viesnīcu augšējos stāvos kādā no pasaules metropolēm, piemēram, Ņujorkā, Šanhajā un Pekinā. Un, protams, vienmēr esmu bijis priecīgs, ka man piešķirts numurs kādā no viesnīcas augšējiem stāviem.

Taču debesskrāpjiem ir arī to pamatnes un pirmie stāvi, kas nav tik pievilcīgi. Uzturēties starp augstceltnēm nav patīkami, jo tad cilvēks jūtas iespiests un ierobežots. Turklāt starp šādiem namiem parasti pūš stiprs vējš. Ir tāda sajūta, ka tev nemitīgi garām ▶

← Gerkāna projektētais Ķīnas Nacionālais muzejs Pekinā ir lielākais muzejs pasaulē. Tā platība 192 000 m².

↓ gmp biroja ēka Hamburgas buržuā villu rajonā Elbas krastā. Projekts izstrādāts 1986. gadā.

drāztos vilciens. Ilgu laiku man kā Braunšveigas universitātes profesoram darba telpas atradās 15. stāvā. Vienmēr biju laimīgs, kad nokļuvu augšā, jo, kamēr tiku līdz nama ieejas durvīm, bija jāuzmanās, lai vējš nenopūš cepuri un neizrauj no rokām somu.

Lietām vienmēr ir savi plusi un mīnusi. Kā visam dzīvē. Protams, ja tev ir plašs dzīvoklis debesskrāpja augšējā stāvā, tad šķiet, ka tev ir tālāks skats ne tikai uz apkārtni, bet arī uz dzīvi kopumā. Augstceltnēm, piemēram, Apvienotajos Arābu Emirātos, nav nekāda racionāla pamata. Tās ir šo zemju vareno pašapziņas rādītāji. Ir skaidrs, ka, būvējot augstāk par 800 metriem, ēkas saimnieciskie rādītāji strauji krītas. Ir jāatceras, ka kilometru augstām būvēm puse no to platības nav izmantojama, jo to aizņem konstrukcijas un inženiertehniskās iekārtas. Turklāt celtniecības izmaksas ar katru stāvu aug. Man patīk projektēt arī augstceltnes, bet es vienmēr šaubos, vai tas ir pareizi.

Kāpēc izlēmāt studēt arhitektūru? Tā nebija jūsu pirmā izglītība.

Jā, tas bija garš ceļš. Studēt arhitektūru, iespējams, izlēmu tāpēc, ka toreiz nezināju šīs profesijas ēnas puses. Vispirms studēju fiziku, tad pievērsos tieslietām, un tikai pēc tam nāca arhitektūra. Ja man jautā, vai zināšanas par fiziku un jurisprudenci man palīdz arhitekta darbā, parasti atbildu, ka manā gadījumā iepriekšējām studijām nav nekādas nozīmes tagadējā profesionālajā dzīvē. Tie bija vienkārši jaunībā izdarīti pilnīgi kļūmīgi soļi. Tos esmu aizmirsis, turklāt gan fizikas, gan tieslietu studijas nepabeidzu. Taču ir skaidrs, ka veiksmīgam arhitektam nepietiek tikai ar radošajām dotībām. Ir jābūt liels birojs, un tas ir daudz sarežģītāk nekā uzzīmēt skaistu ēku, jo nepieciešamas arī līdera un komersanta īpašības. Lielākajai daļai arhitektu piemīt tikai daļa šo rakstura iezīmju, un ar to nepietiek, lai būtu izcils profesionālis. Arhitektam ir jābūt ar atvērtu prātu un plašu redzeslēcni, jābūt informētam arī par politiskajiem notikumiem, sabiedrības sociālajiem un ekonomiskajiem procesiem, par dabas resursu jautājumiem un inženierzinātnēm nemaz nerunājot!

Jūsu birojam ir vairāk nekā 50 gadu. Pa šo laiku arhitektūrā daudz kas ir mainījies?

Jā, pēdējos 50 gados arhitektūrā notikušas lielākas izmaiņas

nekā visā arhitektūras vēsturē pirms tam kopumā. Ir mainījies pilnīgi viss! Turklāt kaut kas jauns notiek katru gadu. Nē, mūsdienās kaut kas kardināli jauns notiek katru dienu! Turklāt ir mainījušies ne tikai arhitektūras stili, ne tikai ienākušas daudzas jaunas tehnoloģiskas un tehniskas lietas, bet ir arī cits filozofiskais skatījums uz arhitektūru. Mums bija Bauhaus, tad nāca modernisms, tad postmodernisms, bet pēc tā postpostmodernisms un tad vēl postpostpoststili. Tie visi kādu laiku bija vienīgie pareizie un laikmetīgākie stili, bet mūsdienās vairs nav vienas pareizas arhitektūras. Ja regulāri dodas uz Venēcijas biennāli, tad noteikti var pamānīt, ka vienīgā pareizā ceļa nav. Mūsdienās līdzās sadzīvo neskaitāmas variācijas par tēmu arhitektūra, un tās visas ir vienlīdz pareizas un laikmetīgas. Mūsu vēsturē ir bijuši simtiem gadu, kad visi arhitekti cēla līdzīgas ēkas un sekoja vieniem un tiem pašiem principiem. Lielākais 21. gadsimta ieguvums ir tas, ka šī vienveidība ir beigusies. Turklāt mūsdienās daudzveidība ir oficiāli atļauta un neviens netiek sodīts par atšķirīga ceļa iešanu. Bet nevar teikt, ka šie arhitektūrā ir labāki vai sliktāki laiki.

Taču nevar arī teikt, ka arhitekti mūsdienās savā starpā sadzīvotu mierīgi. Piemēram, Zahas Hadidas partneris Patriks Šumahers ar savu viedokli un viņa pretinieku atbildes...

Protams, mums ir dažādi viedokļi. Taču šīs visas tomēr ir salīdzinoši mierīgas diskusijas bez iznīcinošām kaujām.

Varbūt tāpēc tagad arhitektūras dzīve ir garlaicīgāka?

Nē, nē, garlaicīgi nu gan nevienam nav. Mūsdienās katrs var specializēties kādā no tik daudzajām un dažādajām arhitektūras nozarēm. Tu vari mūžu veltīt pilsētplānošanai vai projektēt tikai privātmājas Āzijā. Mūsu biroja darbības uzmanības centrā pašlaik ir Ķīna un pārējā Āzija. Tur joprojām attīstība ir ļoti strauja un ir liels pieprasījums pēc arhitektu zināšanām. Āzijā iespējamais darba lauks ir milzīgs. Esmu uzprojektējis četrus opernamus tikai Ķīnā vien. Esmu radījis jaunu pilsētu Lingangu Šanhajas tuvumā 1,3 miljoniem iedzīvotāju – turklāt tā ir ne tikai iecerēta, bet patiešām tiek būvēta. Vēriens ir neticams. Āzija klienti ļoti uzticas arhitektam. Tas ir būtiski, jo tieši uzticēšanās ir veiksmīga projek-

→ gmp priekšlikums ķīniešu energokompānijas CNPEC galvenajam birojam ar 4000 darbinieku Šenženā. Konkursā, kurā piedalījās arī Rema Kolhāsa birojs OMA un citi respektabli arhitekti, pagājušā gada nogalē par uzvarētāju tika atzīts Gerkāns.

↓ Viena no Gerkāna jaunākajām ēkām Arhitektūras paviljons Hamburgā turpat blakus gmp birojam Elbas krastā. Pirms izstāde Domu līnijas atceļoja uz Rīgu, tā tika eksponēta šeit.

ta pamatā. Pašlaik mums Ķīnā ir vairāk projektu nekā visā Eiropā kopā, tāpēc viena no biroja filiālēm atrodas tur, jo ar klientu ir jātiekas un jāsarunājas klātienē un pēc iespējas biežāk. Taču nav tā, ka strādājam tikai Āzijā. Ceļam Dienvidamerikā, Dienvidāfrikā, Taizemē, Eiropā un arī Rīgā un Jūrmalā. Protams, Latvijā tapušais, salīdzinot ar mūsu ikdienas darbiem, ir pavisam mazi projektiņi, bet man tik un tā emocionāli ļoti tuvi, saistīti ar patīkamām atmiņām un īpašiem stāstiem. Tas, galvenokārt pateicoties manai draudzībai ar Leonu Jakrinu un Gunu Eglīti. Iepazināties pirms daudziem gadiem kādā izstādē Milānā. Toreiz Leons nemaz nezināja, ka esmu baltvācietis un ka Rīga ir mana dzimtā pilsēta. Viņam vienkārši bija iepatikusies mana arhitektūra.

Un tagad Rīgā ir liela jūsu darbu izstāde. Kāpēc sava darba 50 gadus ilustrējat tieši ar skicēm un zīmējumiem?

Šajos gados esam sarīkojuši apmēram 50 biroja radīto projektu izstādes, izdevuši daudzas grāmatas, tāpēc nebija viegli izdomāt, kā stāstīt par arhitektūru atkal jaunā veidā. Ideju par skicēm ierosināja gados jaunie kolēģi. 27 gadus biju arhitektūras pasniedzējs, bet tagad šo darbu turpinu ar privātskolniekiem. Esam birojā pat nodibinājuši arhitektūras akadēmiju aac – Academy for Architectural Culture. Ar jaunajiem cilvēkiem pārrunāju dažādus jautājumus, un tieši viņi ieteica parādīt publikai ēkas veidola idejas sākumu skicēs un blakus tām izstādīt jau uzceltu namu fotogrāfijas. Tiešām nekad līdz šim nebijām pievērsuši tik lielu uzmanību projektu sākumpunktam. Šoreiz iztikām bez dziļākas tehniskas paskaidrošanas, filozofiskiem komentāriem vai ideju deklarācijas. Izstāde ir domāta normāliem cilvēkiem, kuri nepiedalās mūsu ikdienas darbā, un viņi, skatoties uz uzceltu ēku, nevar izlobīt, kā arhitekts pie šāda būves veidola ir nonācis. Izstāde vispirms tika parādīta Hamburgā un tagad Rīgā. Nekad agrāk savu arhitektūru nebijām izstādījuši baznīcā, un tagad tā apskatāma tajā pašā namā, kur es pirms daudziem gadiem tiku kristīts. Tas ir ļoti savilņojoši.

Pirmās skices ir ļoti intīmas arhitekta darba piezīmes. Vai nav grūti tās izstādīt publiskai apskatei?

Nē, nav gan, jo es nekaunos no tajās redzamā. Katra sikā-

kā doma, kas radusies cilvēka galvā, vienalga, vai viņš būtu filozofs, rakstnieks vai arhitekts, ir vērtīga, jo tā ataino personības domu gaitu kopumā, dzīves uzskatus un izglītību. Domas var materializēt dažādos veidos – gan vārdos, gan arī skicēs, kas varbūt ir viens no sarežģītākajiem domu pieraksta veidiem. Vienmēr pirmos ēku veidola uzmetumus esmu veicis ar roku. 50 darba gadu laikā esmu radījis vairāk nekā 3000 skicju dažādiem projektiem, un no tiem tikai apmēram trešdaļa ir pārtapuši uzceltās ēkas. Pārējās idejas tā arī palikušas mūsu arhīvā. Izstādē ir redzama tikai neliela daļa no visa birojā tapušā. Sastādījam mūsaprāt interesantāko projektu sarakstu. Centāmiem parādīt gan populārākos veikumus, gan arī plašāk nezināmus priekšlikumus dažādiem arhitektūras konkursiem. Ir redzamas pavisam nelielas ēkas, un ir kompleksi risinājumi. Mazliet no visa 50 gados tapušā. Taču iespējams, ka kaut kas ļoti interesants tā arī palika mūsu arhīvā neparādīts.

No vienas puses mūsdienas sauc par arhitektu-zvaigžņu laiku, bet, no otras puses, piemēram, kāda arhitekta portrets uz žurnāla Time vāka – kur nonāk visi pasaulē ietekmīgākie cilvēki – neesot publicēti kopš 20. gadsimta pirmās puses.

Manuprāt, mūsdienu pasaulē valda nauda, vienalga, kurā zemeslodes vietā mēs atrastos, un vienalga, vai tā būtu demokrātiska valsts vai kāda diktatora pārvaldīta zeme. Nauda ir viss, un to vēlas visi. Naudas vara nekad nav bijusi tik varena kā mūsdienās. Atskatoties arhitektūras vēsturē, pat vēl tikai pirms simts gadiem svarīgi bija arhitektūras estētiskie aspekti, tās mērogs un proporcijas, bet mūsdienās vienīgais vēra ņemamais kritērijs ir finansiālais izdevīgums. 21. gadsimta jautājumi, ko sev uzdod ikviens, ir šādi: cik tas maksā, vai tas nesīs peļņu un kāda būs mana peļņas daļa? Taču lielākā daļa arhitektu ir iekārtoti tā, ka mums svarīgāki ir aplausi, izteikta atzinība nekā honorārs. Un šo vēlmi ir ļoti grūti piepildīt. **Visus klientus varētu iedalīt divās grupās: vieni – parasti tie ir uzņēmēji –, kas grib nopelnīt, un otri – visbiežāk politiķi –, kas vēlas iegūt sabiedrības atzinību. Arhitekts atrodas pa vidu starp šiem diviem klientiem, un abu prasības ir jāapmierina tā, lai kaza būtu dzīva un vilks paēdis.** Turklāt bieži vien tas viss notiek vienas ēkas projekta ietvaros, kad naudas ieguldītāji vēlas nopelnīt, bet kāds la-

Meinhardts fon Gerkāns Latvijā

Krasovicku rezidence Jūrmalā – Meinharda fon Gerkāna versija par kūrortpilsētas koka arhitektūru.

↑ Villa Guna Jūrmalā. Arhitekts iedvesmu mūsdienu villas tēlam meklējis 20. gadsimta sākuma arhitektūrā – agrīnajā Bauhaus un LeKorbizijē.

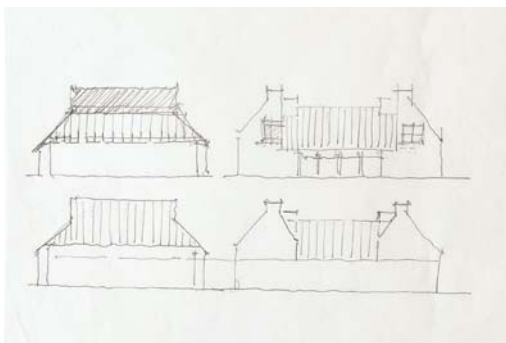

Bankas Citadele ēka, 2003. g.

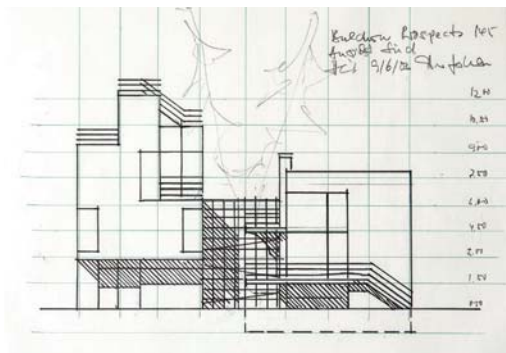
bums no tā visa nepieciešams arī sabiedrībai. Un, lai atrisinātu šos uzdevumus, nepietiek ar arhitekta tehniskajām zināšanām. Daudz lielāka loma ir arhitekta personībai, viņa cilvēciskajām īpašībām. Arī šis ir jauns aspekts arhitekta profesijā, kas nebija nepieciešams agrāk, kad arhitekti strādāja karaļa vai diktatora uzdevumā.

Piemēram, Rems Kolhāss uzskata, ka pie vainas ir arī tas, ka mūsdienās lielākā daļa arhitektūras pasūtītāju ir privātas kompānijas, nevis valsts vai pašvaldība kā sabiedrības interešu pārstāvji.

Tas varbūt skanēs pārsteidzoši, bet es mūsdienās neredzu lie-

← Skice Krasovicku rezidences daļai Jūrmalā, 1996. g.

← Skice villai Guna Jūrmalā, 2003. g.

las atšķirības starp šīm divām pasūtītāju grupām. 21. gadsimtā sociālās vērtības nav aktuālas nevienam. Privātās kompānijas ir tik milzīgas gan apjoma, gan ietekmes ziņā, ka var noteikt ne vienas vien valsts politisko un pat militāro jautājumu dienaskārtību. Tās vienmēr meklēs risinājumus, lai padarītu arvien efektīvāku pašu darbību, nevis lai nodrošinātu sabiedrības intereses. Mūsu vidū ir tikai daži indivīdi, kuriem šķiet būtiskas sabiedrības kopējās intereses, lielākā daļa savu privāto labumu vērtē augstāk gan politiskajā, gan ekonomiskajā aspektā. Bagātība taču vienmēr ir patīkamāka nekā nabadzība. Vieni izmanto politiku, lai saņemtu ekonomisku labumu, bet otri – ekonomiku, lai iegūtu politisku ietekmi. Tāda nu ir situācija, kādā mūsdienu arhitekti strādā.

Vai esat centies arī savā arhitektūrā notvert laika garu?

Esmu novērojis, ka lielākoties domās esmu pret savu laiku un tajā notiekošo, taču darbos šos uzskatus īstenot nemaz nav tik viegli. Nav viegli sev noticēt. Domās vienmēr var izdarīt vairāk nekā darbos.

Mēdz teikt, ka arhitektam ir jābūt lielam ego, lai panāktu savu ideju īstenošanu.

Tā ir, bet tas attiecas uz jebkuru radošu nodarbi. Gan mākslinieki, gan rakstnieki, gan teātra ļaudis vēlas būt svarīgi, un svarīguma apziņu var uzturēt dažādos veidos – gan ar nopelnītu naudu, gan ar skaisti uzceltu ēku. Uzceļot skaistu, bet dārgu ēku, arhitekts pašapliecinās. Un pat ēkas tehniskā efektivitāte ir savu spēju pierādīšana.

Kad cīnījāties par Berlīnes galvenās dzelzceļa stacijas projekta īstenošanu tieši tādā veidā, kā bijāt iecerējis, teicāt, ka aizstāvat arī vācu arhitektūras un būvniecības augstos standartus. Vai Vācijā tie joprojām ir tik augsti, kāds ir mūsu priekšstats par vācisko kvalitāti?

Šie standarti ir pilnībā zuduši. Zinu, ka ārzemēs joprojām domā par mums kā par augstas kvalitātes latīņu turētājiem, taču tā ir tikai tukša iedomā. VW izmešu skandāls ir tāds kauns visai Vācijai, ka mums pasaulei būtu vēlreiz un vēlreiz jāatvainojas, ka kaut ko tādu pieļāvām. Nevienam normālam vācietis nespēj noticēt, ka VW uzņēmuma vadība, kas saņem vienas no lielākajām algām valstī, kaut ko tādu atļāvās. Viņus vajadzētu bargi sodīt!

Reiz viena no latviešu arhitektēm teica, ka neesot redzējusi arhitektu pensijā. Jums ir 80 gadi...

Man privātā dzīve un darbs ir viens veselums. Es tos nemaz nevaru atdalīt. Strādāt ir manas dzīves jēga. ●